

Nghi lễ nhập kut *Ba talang tamâ kut* **វិ ពាស ពាស កុត**

Với nghi lễ nhập kut là một nghi lễ có tính cách quy mô về hình thức tổ chức, được tổng hợp nhiều nghi lễ cũng như nghi thức gồm :

- 1./ Nghi lễ thánh tẩy lần 1 *balih* បលិហ ,
- 2./ Nghi lễ giỗ xương cốt tập trung *patrip talang tapuen* បាត្រិប តាលង តាប៊ុយ៉េន ,
- 3./ Nghi lễ giỗ hộp đựng xương cốt *patrip hop glam* បាត្រិប អុប ក្លាម ,
- 4./ Nghi lễ đưa xương vào kut *ba talang tama kut* វិ ពាស ពាស កុត ,
- 5./ Nghi lễ mừng ông bà tổ tiên mới đến với ông bà tổ tiên cũ *Auen ka muk kei baruw taom muk kei klak* អ៊ូយ៉េន កា មុក គៃ បារូវ តា អុម មុក គៃ ក្លាក់ ,
- 6./ Nghi lễ thánh tẩy lần 2 *balih kut* បលិហ កុត ,
- 7./ Nghi lễ dâng vật lễ và bái lạy ông bà tổ tiên *talibat kut* តាលិបាត កុត ,

Nghi lễ không ngoài mục đích để đưa xương cốt những thành viên trong tộc họ quá cố đã làm đám tang thiêu vào một mối thành ông bà tổ tiên theo phong tục. Về tổ chức thì do tộc họ và các hộ gia đình đóng góp tiền của và công sức thực hiện. Nghi lễ với định kỳ vào các tháng 3, 6, 8 và 10 Chăm lịch hàng năm. Với thời gian 3 ngày, kể từ ngày thứ hai và kết thúc vào ngày thứ tư trong các ngày 2, 4, 6, 8, 10, 12 và 14 hạ tuần trăng trong các tháng nêu trên và phải là ngày chẵn không ky. Về địa điểm thì tại kut của tộc họ ở ngoài làng với chức sắc chủ lễ là cả sư hay phó cả *Po Adhia* ប៉ូ អឌិយ៉ា hay *po Bac* ប៉ូ បាក់ và các thành phần chức sắc chức việc đồng hành lễ gồm : Chức sắc *Ong kadhar* អុង កាដា - Chức sắc bà bóng *muk pajuw* មុក បាជូ - Chức sắc thầy *pasaih* បាសៃ - Chức việc ông chủ nhà *ong po sang* អុង ប៉ូ ង ,

Về thú vật và gia cầm : Với 1 con dê và 15 con gà cụ thể :

- 1 con dê cúng lạy ông bà tổ tiên *talibat kut* ngày kết thúc.
- 3 con cho lễ nghi thánh tẩy đất đai lần 1 *balih tanâh* បលិហ តាណា ,
- 3 con cho lễ nghi thánh tẩy nhà kut lần 2 *Balih kut* បលិហ កុត ,
- 4 con cho lễ nghi giỗ hộp đựng xương cốt *patrip hop glam* បាត្រិប អុប ក្លាម ,

- 2 con cho lễ nghi mừng ông bà tổ tiên mới đến với ông bà tổ tiên cũ *auen muk kei biruw taom muk kei klak* អ្នកបា អ្នកក ក្រី ប្រិទ្ធភ្ន គេង អ្នក ក្រី ក្រុក ,
- 3 con cho lễ cúng bái ông bà tổ tiên ngày kết thúc *talibat kut* តាលិបត កុត ,

Với các món ăn gồm : Com *lisei* លីសើ - Thịt dê *ri-laow pabaiy* រីតឡៃ ហាបាយ - Nước súp dê *aia tanut pabaiy* អ្នក តានុត ហាបាយ - Canh môn *aia habai njem labua* អ្នក ហាបាយ គេង លាហូ - Rau ghém *giaim* គេង - Thịt gà *ri-laow manuk* រីតឡៃ អានុក - Canh gà *aia habai manuk* អ្នក ហាបាយ អានុក - Nước súp gà *aia rineng manuk* អ្នក រីនេង អានុក - Mắm chấm *masin* អានម៉ា - Nhúm muối hạt *sara* អាន - Chè xôi *abu ndiép* អ្នក ឌើប - Bún *pei cuk* ប៊ែ អ្នក

Về các vật lễ khác thì có quả trứng gà *baoh manuk* ហាប អានុក , trầu cau *hala panâng* ហា ហាង , rượu *alak* អ្នក អាក và nước trà *aia caiy* អ្នក អាយ . Với các loại bánh trái thì có : Bánh tét cặp *pei nung binah* ប៊ែ ងាង ប៊ែ ងាង - Bánh tét cây *pei nung ndaon* ប៊ែ ងាង ងាយ - Bánh *sakaya* អ៊ែ អាក - Bánh ít *pei dalik* ប៊ែ ហាយ - Bánh ngọt *ahar* អ្នក អារ - Trái cây *baoh kuyau* ហាប ក្យាយ - Bánh trắng *pei cem* ប៊ែ អេ - Quả dừa *Baoh li-u* ហាប លី អូ - Chuối *patei* ហាយ - Hạt nổ *kamang* កា អង ,

Về nhạc cụ ca vũ thì có : Cây đàn nhị *abep* ហាប អេ - Cái trống vĩ *Baranâng* ហាយ ងាង - Cái chiêng *céng* អ៊ែ ងាង - Các điệu vũ của *muk pajuw* អ្នក ហាយ ងាង - Các bài kinh thánh tầy *bac balih* ហាយ ងាង của tăng lữ *pasaih* ហាយ ងាង - Bài kinh khai mắt thần *yang pakak mata yang* ហាយ ងាង អាន ងាយ của tăng lữ *pasaih* ហាយ ងាង - Các bài hát công ơn sự nghiệp thần *yang* của *ong kadhar* អ្នក ងាយ - Lời cúng bái và khấn vái thần *yang* của các thành phần chức sắc chức việc và không thể thiếu vật tổ *baganrac* ហាយ ងាង អាន ងាយ của tăng lữ *pasaih* ហាយ ងាង với các vật dụng thiết yếu.

Quảng Văn Đại